

OOP-dag: Zeggen en bereiken wat je wilt

Omgaan met verschillende karakters, culturen én posities. Hoe doe je dat als onderwijsondersteuner? En hoe kun je deze verschillen overbruggen en zo beter (samen)werken? Het kwam allemaal voorbij tijdens de drukbezochte OOP-dag van CNV Onderwijs op 14 november in Ede. *Schooljournaal* ging langs en kreeg een verassend kijkje in het puberbrein. En leerde en passant hoe je als oop'er kunt zeggen – en bereiken – wat je wilt.

Op weg naar jou luidde het thema van de OOP-dag dit jaar. Tijdens het ochtenddeel werd dit wel heel letterlijk genomen. Wetenschapsjournalist en natuurkundige Mark Mieras, gespecialiseerd in hersenonderzoek, dook tijdens zijn lezing letterlijk in het hoofd. Hoe zit het brein eigenlijk in elkaar? En wat speelt zich allemaal af in de hersenen van (pre)pubers? Volgens Mieras kunnen leraren en onderwijsondersteuners beter inspelen op tieners als ze weten hoe hun 'grijze massa' werkt. 'Tussen het achtste en twaalfde jaar worden de hersenen van kinderen als het ware opnieuw "bedraad". Zo krijgt het gedeelte dat gaat over het beheer en opslag van nieuwe informatie een enorme boost', vertelde hij. 'Ook wordt een bepaalde component in de hersenen getriggerd die zorgt dat ze opstandiger en eigenwijzer worden. Dat is ook hoe de natuur het bedoeld heeft. Kinderen moeten immers zelfstandiger worden, om zo uiteindelijk volwassen te worden. Als leerlingen dus opeens niet meer zo volgzzaam zijn, kunnen ze daar in feite niet zoveel aan doen. Het komt door hun hersenen!'

STOPPEN MET PROJECTIE

De wetenschapsjournalist wist verder te vertellen dat in interactie met tieners volwassenen vaak gestuurd worden door projectie. 'Je kunt het onzin vinden dat een leerling de eerste paar lesuren niet vooruit te branden is en pas na tien jaar lijkt te gaan functioneren. Maar door de ontwikkeling die zowel hun brein als lichaam doorgaat, hebben pubers nu eenmaal meer slaap nodig en zijn ze 's ochtends vaak weinig energiek.' Ook patronen spelen volgens Mieras een grote rol in de wissel-

werking tussen onderwijspersoneel en kinderen. 'Als een leerling een bijdehante opmerking maakt, is het verleidelijk om eveneens op een kinderlijke manier te reageren. Maar je kunt ook op een volwassen en bovenal duidelijke manier met hen communiceren. Hierbij is lichaamstaal onmisbaar. Onderzoek heeft namelijk laten zien dat een (pre)puber de ander verplaatst in zichzelf. Zodoende zijn tieners onderling doorgaans ontzettend sociaal, maar hebben ze moeite om zich in volwassenen te verplaatsen. Als leraar en onderwijsondersteuner is het dan ook belangrijk dat je "leesbaar" bent. Dat je communiceert met mimiek en gebaren die je mondelinge boodschap onderstrepen. Lichaamstaal kan het puberbrein sneller en beter registreren.'

SNEEUWVLOKJE

Mieras breekt verder een lans voor 'buitenbeentjes' en bovenal meer passend onderwijs. 'Leg een hoopje sneeuw onder een microscoop en je zult zien dat elk sneeuwvlokje uniek is. Onze hersens zijn net zo; niemand heeft dezelfde cellen. Het zit dus letterlijk en figuurlijk in ons om uniek te zijn. Waarom jagen we leerlingen dan allemaal door dezelfde poortjes heen? Waarom is het gemiddelde de standaard geworden? Laten we uitgaan van ieders kracht. Laten we scholen maken waar iedereen gezien wordt en waar ook de buitenbeentjes zich thuis voelen.'

ZEGGEN WAT JE WILT

Naast de lezing van Mark Mieras waren er tijdens de OOP-dag ook diverse workshops te volgen. Zoals *Zeggen wat je wilt – en het ook bereiken*

Bezoekers van de OOP-dag konden ook kiezen voor een workshop djembespelen door Koko Lawson.

van CNV Academie, die druk werd bezocht. De kernboodschap van trainers Tria Tahsin en Roos Albers. Dat het vaak niet uitmaakt wát je zegt, maar hóe. En ook: elk gedrag lokt een andere reactie uit. 'Als jij niet helemaal goed weet wat je wilt, is de kans groot dat de ander de rol van leider op zich neemt', aldus de dames, die bij CNV Onderwijs werkzaam zijn als consulenten starters en studenten. 'En reageer jij ergens heel defensief op, dan is de kans groot dat de ander ook vrij agressief reageert.'

OP DE BARRICADE?

Maar hoe stel je jezelf op om te bereiken wat je wilt? Kan dat alleen met een flinke lading pit of zelfs een heuse woedeaanval? Nee, menen Tahsin en Albers. 'Als je van nature een meer teruggetrokken type bent, werkt het niet om tijdens dat lastige gesprek opeens vol op de barricade te springen. Blijf dicht bij jezelf en maak een plan van aanpak. Wat wil je bereiken? Welk gedrag kies je? Welke gedachten helpen je?' Beiden benadrukken dat bepaalde gesprekstechnieken hierbij kunnen helpen. Zoals de LSD-methode, die ondanks dat de naam wellicht anders doet vermoeden, lachen ze, niks

met drugs te maken heeft. 'Het staat voor luisteren, samenvatten en doorvragen. Kijk iemand altijd aan als je luistert, Door een samenvatting te geven tijdens het gesprek kun je toetsen of je goed hebt geluisterd. Vraag door als je iets niet snapt. En eigenlijk hoort er ook de letter "C" bij, van concretiseren. Dus niet: "Ik zal eens kijken of ik dat misschien ergens volgende week kan doen." Maar spreek heel duidelijk iets af. Zo weet iedereen waar hij of zij aan toe is.'

BEÏNVLOEDINGSTECHNIEKEN

Naast gesprekstechnieken zijn er ook beïnvloedingstechnieken die bij moeilijke gesprekken met 'de baas' kunnen worden ingezet. 'Dat begint vaak met een verklaring: zeg wat je wilt of nodig hebt. Indien nodig kun je verwijzen naar een autoriteit, dat je volgens de cao recht hebt op iets. Verder kun je ook een beroep doen op de band die je met de ander hebt. Bijvoorbeeld: "Ik werk nu al een paar jaar heel prettig met je samen en ik zou het fijn vinden als jij als mijn leidinggevende dit voor me kunt regelen." Door jezelf op die manier op te stellen, heb je een grotere kans dat het gesprek de goede richting uitgaat en dat je krijgt wat je wilt.' ■